

A 2 popl. z. poplatků z převodu majetku mezi živými (viz Poplatky z převodů majetkových).

Smlouvy vedlejší (pacta adjuncta) jsou úmluvy, kteréž zároveň před nebo po uzavření smlouvy, avšak v bezprostřední souvislosti s ní, mezi týmiž kontrahenty byly ujednány. Smlouvy vedlejší byly známy již římskému právu, dle něhož netvořily smlouvu samostatnou, nýbrž toliko kontraktní klausuli. Takovými »pacta adjuncta« mohl na př. při »negotia bonae fidei« býti založen závazek platiti úrok, mohla býti vymíněna korrealita nebo způsob placení. Při trhu se připouštěly jako smlouvy vedlejší »pactum displicentiae« a »lex commissoria«. V prvním případě mohl kupec od trhu odstoupiti, jestliže v určené lhůtě prohlásil, že se mu věc nelíbí, kdežto dle druhé úmluvy měl prodáváč právo od trhu upustiti, nebyla-li tržová cena v čas zaplacená.

Též o b. č. z. á. k. připouští vedlejší smlouvy. § 887 vytkl pro vedlejší smlouvy zvláštní normu v ten smysl, že byla-li o smlouvě zřízena listina, nelze bráti zřetele na předstírané ústní úmluvy, kteréž zároveň byly uzavřeny, avšak s listinou nesouhlasí nebo nové dodatky obsahují. Jsou tudíž vedlejší smlouvy platny:

1. jestliže o hlavní smlouvě listina vůbec zřízena nebyla;
2. jestliže takové vedlejší smlouvy s listinou souhlasí, nebo
3. jestliže byly umluveny po vyhotovení listiny (rozh. ze dne 9. listopadu 1877 č. 6396, sb. 6621 a ze dne 15. dubna 1885 č. 3709, sb. 5691);
4. rovněž jsou právně účinny vedlejší smlouvy před vyhotovením listiny uzavřené (rozh. ze dne 1. února 1883 č. 148, sb. 9289).

5. Ustanovení § 887 nemá místa, bylo-li výslovně umluveno, že současná smlouva vedlejší nehledíc k tomu, že s listinou nesouhlasí nebo nové dodatky obsahuje, má býti právně účinná; neboť § 887 jeví se toliko jako pravidlo doplňující (dispositivní), jež opačnou úmluvou stran může býti vyloučeno (rozh. ze dne 10. července 1890 č. 7606, časop. »Ger. Halle« r. 1890). V každém případě slouží takovéto ústní úmluvy, byť i dle § 887 byly neplatny, za základ výkladu dotyčné smlouvy (rozh. ze dne 1. srpna 1865 č. 6433, sb. 2241). Občanský zákon obsahuje ještě zvláštní smlouvy vedlejší, tak na př. při trhu výhradu opětného prodeje, zpátečné koupě, práva předkupního, prodej na zkoušku, prodej s výhradou lepšího kupce a příkaz ku prodeji (§ 1067). (Viz čl. Addictio in diem, Právo koupě zpáteční a prodeje zpátečního, Smlouva vetešnická a Trh.) Tím však nejsou vyčerpány veškeré přípustné vedlejší smlouvy (rozh. ze dne 23. prosince 1885 č. 14.789, sb. 70.841), nýbrž, jak plyne z § 887, jsou vedlejší smlouvy při všech smlouvách možny a přípustny. Jedna z nejdůležitějších smluv vedlejších jest výhrada vlastnictví k odevzdané věci až do zaplacení tržové ceny. Takováto výhrada jest platna přes to, že § 1063 o. o. z. ustanovuje, že vlastnictví ihned na kupce přechází; neboť musí býti zajisté stranám ponechána volnost zvláštními úmluvami za účelem svého pojištění učiniti přechod vlastnictví závislým od splnění jistých podmínek na př., že kupec, pokud tržovou cenu nezaplatí, se má pokládati toliko za nájemce dotyčné věci (rozh. ze dne 11. prosince 1888 č. 13.481, sb. 12.477 a ze dne 8. července 1884 č. 4546, sb. 10.101).

Neplatny jsou však smlouvy následující: smlouva, že věřiteli má příslušet požívání věci v zástavu dané (§ 1372 o. o. z.), jakož i všechny vedlejší smlouvy a podmínky přičítící se povaze smlouvy zástavní nebo zá-

půjčkové (§ 1371 o. o. z.); neplatny jsou však toliko nedovolené smlouvy vedlejší, nikoli celá smlouva zástavní (rozh. ze dne 23. ledna 1879 č. 14.233, sb. 7303; ze dne 1. prosince 1863 č. 8582, sb. 1834).

Sňatek manželský viz Manželství.

Sňatek občanský viz Manželství občanské.

Sňatky sedmihradské.

I. Pojem.

Název pochází od toho, že katolický manžel vzdá se rakouského státního občanství, přijme uherské, a vystoupí z církve katolické, by z pravdla v Sedmihradsku domohl se rozvedení svého manželství dle tamních zákonů a po té uzavřel manželství nové. Posavadní judikatura nejvyššího soudu nepřeje těmto manželstvím, ježto postupem takovým lze snadno obejítí předpisy rakouského práva manželského a zákaz dvojženství. Již výnosem ze dne 22. října 1879 č. 9482 zakročilo min. vnitra proti uzavírání takových protizákonných manželství, ježto se opětně přiházelo, že zdejší evangelický správce duchovní — hlavně byv delegován nerakouskými úřady farními — intervenoval při uzavírání manželství rakouských občanů státních a jiných příslušníků státních, kteří dříve byli ve svazku manželském a jichž manželství nemohlo platiti dle rakouského práva manželského za rozloučené. Toto chování jednotlivých evangelických správců duchovních mělo v zápětí, že často rakouští státní příslušníci zříkali se na nějaký čas svého rakouského státního občanství, jen aby umožnili opětně manželství dle rakouského práva manželského nepřipustné a že konečně opětně manželství rozvedeného manžela dle rakouských zákonů naprosto nepřipustné záviselo fakticky na tom, zda se manžel takový mohl na nějaký čas vzdáti svého rakouského státního občanství čili nic. Ač tím obcházeny byly platné zákony manželské, nezasahovala dále vláda, ježto rozsudek o platnosti nebo neplatnosti manželství jen řádní soudové mohou vynést, do věci té a vyčkala příslušný výrok soudů o právní povaze takových svazků manželských.

Dle toho byli cit. výn. všichni evangeličtí faráři augsburského a helvetického vyznání na to upomenuti, že jsou pod následky § 78 o. o. z. povinni odepřítí každé spolupůsobení při uzavírání manželství mezi rakouskými občany státními a jinými státními příslušníky, kteří již ve svazku manželském byli a jichž manželství nelze dle práva rakouského pokládati za rozloučené. Mimo to bylo jim za povinnost uloženo, by též o těch případech, kde manželství takové budoucně se uzavře mimo království a země v říšské radě zastoupené, o tom sdělení příslušnému soudu sborovému učinili, jestliže později manželé v této polovici říše svého řádného bydliště nabudou.

II. Panující praxe.

V četných rozhodnutích soudních uznány byly ohledně manželství sedmihradských tyto zásady:

1. Otázka platnosti manželství je totožnou s otázkou právní účinnosti v této polovici, neboť právní účinnost manželství jest, jak známo, zároveň důležitou pro příslušnost a dědické právo manželky a dětí v takovém spojení zplozených, pokud se týče, takovým spojením legitimovaných.

2. Otázku, dle kterých zákonů posouditi má rakouský soud platnost manželství nynějšího rakouského občana státního dříve v cizině uzavřeného,